

ПОДОБРИ

РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ

Зелен Наръчник

ВЪВЕДЕНИЕ

Какво е „Зелена академия“?

„Зелена академия“ е поредица от обучителни работилници, предназначени за деца. Обученията са насочени към опазването на околната среда и запознаването на подрастващите с различни методи за справяне със замърсяването. Проектът има за цел да въвлече децата в еко-тематиката по интерактивен и забавен начин. Като изгради любознателност и интерес към природните науки и екологията. Практическите работилници целят да спомогнат разбирането на учениците за процесите, които протичат в околната среда и прякото въздействие на човека върху състоянието на природата.

Освен да учим по време на „Зелена академия“ ние искаме и да се забавяваме! Избрали сме интересни зелени теми, които ще разгърнем в игри и активности, както в клас, така и на открито. Занятията са подготвени от доброволчески екип към фондация „Подобри“, съставен от младежи от Общински младежки съвет Шумен и ZeroWaste (Нулев отпадък) Шумен. Защото ние вярваме, че можем да поддържаме околната среда чиста от отпадъци, ако се учим и работим заедно за един по-природосъобразен начин на живот!

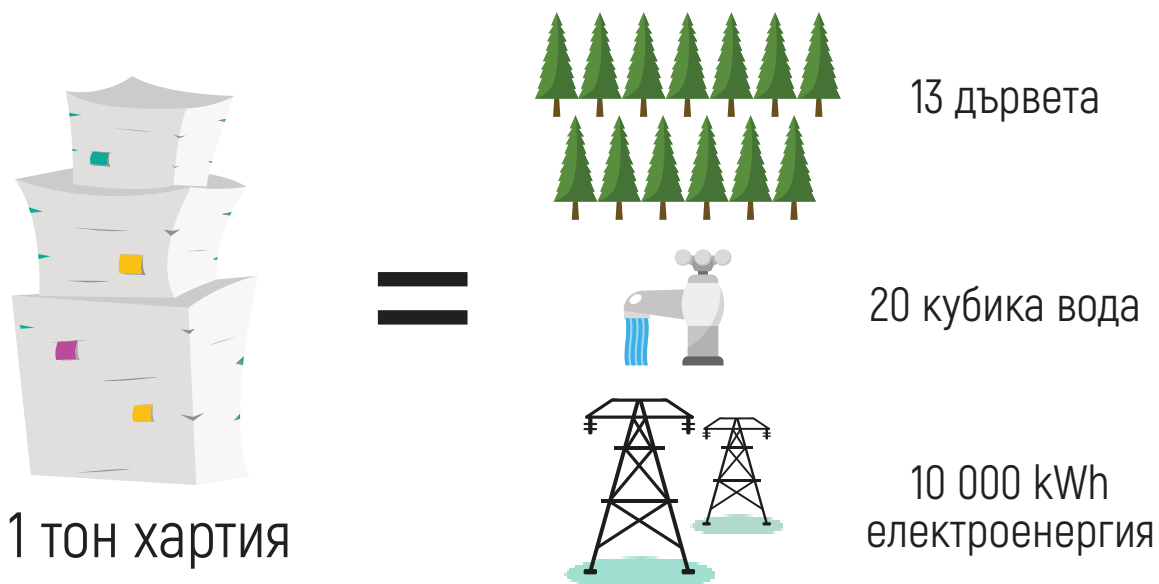
„Зелена академия“ е проект на фондация „Подобри“, финансиран от Обществения борд на TELUS International в България.

Син Контейнер

Хартиени и картонени опаковки

Дървеният материал е основна суровина при производството на хартия. При процеса на производство обаче се използват и огромни количества вода и електроенергия при обработването на дървения материал. За един тон хартия се използват между 13 и 17 дървета, около 20 кубика вода и около 10 000 kWh електроенергия. Освен това обаче, при обработването на хартията, за да придобие чистобял цвят, тя бива избелвана с различни химикали, които вредят при попадне в околната среда.

Как рециклираме хартията?

1. Хартията се събира от домовете, училищата и офисите.
2. Сортира се по вид, балира се и се складира за по-нататъшна обработка.
3. При обработката, хартията се изсипва в огромен казан. Казанът се върти и омесва хартията с голямо количества вода, докато напълно се просмуче и започне да се разпада.
4. Наквасената хартия (т.нар. пулп) се излива върху сито, което я стръсква много силно, за да се махне излишната вода. Водата, обикновено, се рециклира някъде във фабриката.
5. Пулпът се пуска между ролки, които изстискват останалата вода и го изсушават.
6. Хартията се навива на макара и вече е готова за изработката на нови хартиени продукти.

Защо да рециклираме?

- 90% от всички картонени опаковки се възобновяват.
- Намалява се използването на дървесина. Така опазваме горите от изсичане.
- При обработка на вторични суровини се използва 60% по-малко вода и 40% по-малко енергия.

Правила:

В сините контейнери за отпадъци събираме:

- Вестници и списания;
- Празни кутии от сокове и мляко;
- Кашони и други хартиени и картонени опаковки;
- Картонени кутии от сладки, бонбони, яйца, обувки и др.;
- Хартиени торбички и чували.

Преди да изхвърлиш:

Избягвай изхвърлянето в съдовете за разделно събиране на големи опаковки от велпапе и картон. След като ги сгънеш до максимално редуциране на обема, събери ги на подходящи за целта места и ги предавай на персонала, ангажиран с разделното събиране.

Помни! Хартията се приема в заводите за рециклиране само когато е чиста! Ако изхвърлиш при чистата хартия органични отпадъци, мазнини, строителни отпадъци, кални клони и листа, унищожаваш труда на всички преди теб и спираш процеса на рециклиране!

Не можем да изхвърляме:

- Битови отпадъци (например салфетки, санитарни материали, угарки);
- Силно замърсени или омаслени хартиени и картонени отпадъци (напр. мазна кутия от пица);
- Хартии с нанесени специални покрития (напр. метални и пластмасови фолиа);
- Всякакви други отпадъци, които не са хартиени.

ЖЪЛТ КОНТЕЙНЕР

Пластмасови и метални отпадъци от опаковки

Метал

Металът е открит от човечеството преди повече от 5000 години и е неизменна част при изработването на различни продукти. От производството на инструменти, части за коли, строителни материали, до приложението му в хранителната индустрия. Металът е широко разпространен при консервирането на различни хранителни продукти и напитки. Важно е да знаем, че металните отпадъци са много ценни, защото производството им е скъпо, защото коства използването на много електроенергия. А при рециклиране се използва значително по-малко количество електроенергия, като процесът е безкраен и металите могат да се рециклират постоянно, те не се разпадат.

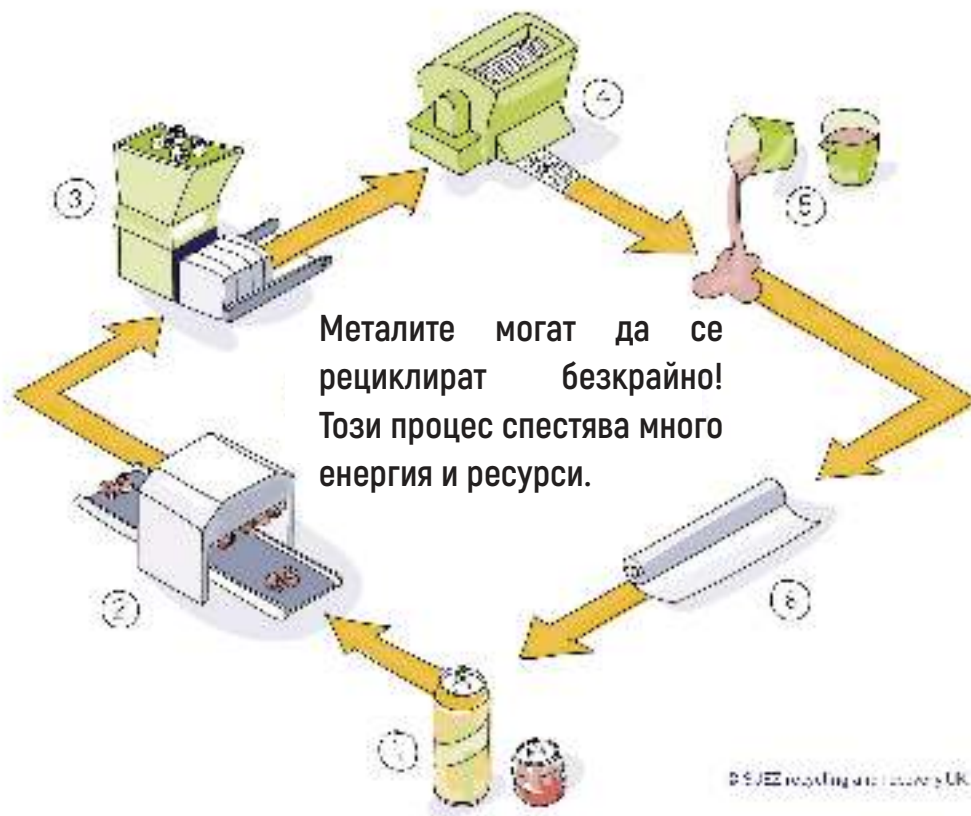
Най-често срещаните метални отпадъци са два вида- алуминиеви и стоманени.

Например кенчетата за газирани напитки са направени от алуминий, това е и най-широко разпространения материал за изработка на метални продукти. А голяма част от консервите за храна са направени от стомана, която също е ценен и скъп метал.

Как рециклираме различните метали?

Когато пристигнат в депото за рециклиране металните отпадъци направени от стомана се отделят от алуминиевите, с помощта на магнит. Консервените кутии и останалите стоманени отпадъци се нарязват на малки парченца и след това се стопяват. При този процес стопената смес се пречиства, за да бъде създадена нова суровина(продукт). Стопената смес се излива в калъпи и се оставя да изстине, като получаваме нова стомана, която може да бъде използвана за нови метални изделия.

Алуминиевите отпадъци също се нарязват на малки парченца, а след това се стопяват и са готови за направата на нови алуминиеви продукти като фолио, нови кенчета и др.

Металите могат да се рециклира отново и отново. При процеса на рециклиране те не губят нищо от здравината или качеството си. Това може да бъде един безкраен процес, при който се спестяват енергия и ресурси.

Пластмаса

Пластмасовите отпадъци са най-големият замърсител, който срещаме в нашето ежедневие. Пластмасовите отпадъци са и най-големите замърсители на нашата планета.

Докато хартията, стъклото и металът са материали, които човекът е открил преди много години, пластмасата е сравнително нов материал, който използваме едва от 100 години. Всички останали материали се създават от суровини, които намираме в природата; като дървен материал, пясък, метални руди и т.н. За разлика от тях, пластмасата е създадена изцяло по изкуствен начин. Когато учените създали пластмасата, те открили че е много практичен материал, защото е лека, не се чупи лесно (за разлика от стъклото), огъва се лесно и могат да се произвеждат всякакви потребни за хората продукти, които са и много евтини.

В резултат от това индустрията заместила използването на по-скъпите материали с пластмаса, която улестила производството на всякакви продукти: чашки, прибори, бутилки, мебели, торбички и много други потребни на хората продукти.

Тогава обаче учените установили, че пластмасата е един „вечен“ материал, който ако не бъде рециклиран не може да се разгради в естествена среда и остава завинаги в природата. Например, когато изхвърлим пластмасови отпадъци в контейнера за битови отпадъци, те после попадат на сметището. Там те не изчезват, а биват заровени в почвата, а там пластмасата не се разгражда и остава завинаги в природата.

Знаете ли колко години отнема на една бутилка да се разгради в природата?

Спрямо различните видове пластмаси една бутилка се разгражда за период между 450г-1000 г. Но за съжаление някои видове пластмаса като полиетилен никога не се разграждат. Изследователи твърдят, че 79% от произведената пластмаса се намира все още в природата, защото не е била рециклирана.

Пластмасата е навсякъде около нас, ако не намалим употребата и или ако не я рециклираме тя попада и в природата. По този начин ние замърсяваме горите, водите и всички местата, които обитаваме. Когато пластмасата попадне в природата, тя вреди на всички живи обитатели. При хранене много от животните поглъщат пластмасови частици, които им вредят сериозно. Също така много от морските обитатели попадат в клопка на отпадъци, които попречват тяхното движение. Например при оплитане в пластмасови мрежи и други подобни изделия, които не би следвало да попадат в моретата и океаните. Това възпрепятства и застрашава тяхния нормален начин на живот.

А как можем да се справим с този проблем?

1. Трябва да се опитаме да намалим употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба (като чашки, прибори, сламки, торбички) и да ги заместим с такива, които можем да използваме многократно.
2. Трябва да рециклираме пластмасата, за да предотвратите попадането и в природата.
3. Пластмасите се рециклират лесно. Тъй като биват различни по състав, те задължително се сортират преди да се рециклират и превърнат в нови продукти. Затова е важно да знаем кои пластмасови отпадъци можем да рециклираме.

Как рециклираме пластмасата?

Когато попаднат в депото за отпадъци пластмасата е внимателно сортирана в зависимост от вида и. След това тя бива нарязана на по-дребни парченца, които се измиват. Така наречените измити пластмасови пелети се транспортират до друг завод където се стопяват и от готовата смес се изработват нови продукти. Пластмасата може да бъде рециклирана до 5 пъти, в зависимост от вида.

По този начин ние успяваме:

- Да намалим използването на петролни продукти, от които се произвежда пластмасата
- Да намалим консумацията на енергия, която се използва за производството на нова пластмаса
- Да намалим количеството пластмаса, което попада в природата
- Както и да намалим вредните въглеродни емисии, които попадат в атмосферата.

Важно е да знаем, че не всички пластмасови изделия могат да се изхвърлят в жълтите контейнери!

Правила:

В жълтите контейнери за отпадъци събираме:

- Пластмасови бутилки от вода, безалкохолни, олио и бира;
- Кофички от кисело мляко и пластмасови бутилки от прясно мляко;
- Туби и шишета от козметика и санитарни продукти;
- Пластмасови чаши и тарелки /почистени от остатъците от храна/, палета и каси;
- Метални кенчета от напитки и почистени консервени кутии;
- Капачки от буркани и бутилки;
- Найлонови торбички, стреч фолио и опаковъчно фолио.

Преди да изхвърлиш:

- 1) Изпразни ги от съдържанието им и ги почисти /например избърши мазнината с хартиена салфетка или изплакни/;
- 2) смачкай бутилките, чрез навиване, за да изкараш въздуха и да намалиш обема им, след това ги запуши с капачката.

Не можем да изхвърляме:

- блистери от лекарства
- туби от масла и други вредни вещества;
- домакински електроуреди, авточасти и др.;
- Отпадъци, които не са пластмасови.

ЗЕЛЕН КОНТЕЙНЕР

Стъклени отпадъци от опаковки

Стъкло

Стъклото, както метала, също е един от най-старите материали направени от хората. То е открито преди повече от 5000 г. от финикийците.

Старото стъкло лесно се превръща в нови стъклени буркани и бутилки или в други стъклени продукт, затова и рециклирането е най-добрия вариант за неговото преизползване. За разлика от хартията, стъклените буркани и бутилки могат да се рециклират отново и отново. Стъклото не се износва.

Как рециклираме стъкло?

За да се рециклира стъклото то трябва да се сортирано по цвят - безцветно, зелено или кафяво. След това се нагорещява и стопява. Стопеното стъкло се подава към леярски машини, където стъклените глобули се поставят в калъпи. Горещите глобули се издухват във формата на бутилки, буркани или други изделия, които после бавно се охлаждат и са готови за използване.

Важно е да знаем, че не всички стъклени продукти могат да се рециклират.

Правила:

В зелените контейнери за отпадъци събираме:

- Бутилки от всякакъв вид и цвят;
- Стъклени бурканчета и шишета от козметични продукти;
- Буркани от всякакви храни.

Преди да изхвърлиш

- 1) Махни капачките и тапите;
- 2) Изпразни ги от съдържанието им /и без това са тежки/
- 3) По възможност ги изплакни /не е задължително, но помага да не полепва кал и прах/.

Помни! Стъклото за бутилки и буркани и плоското стъкло /за прозорци/ се преработват по различен начин, затова не трябва да се смесва.

Не можем да изхвърляме:

- Счупени чаши и чинии;
- Порцелан и изделия от огнеупорно стъкло;
- Крушки и луминисцентни лампи;
- Стъкло от прозорци и огледала;
- Автомобилни стъкла.

Трите правила на природосъобразния начин на живот

Източници

ЕКОРАСК България

(<https://www.ecorack.bg/bg>)

Схеми за рециклиране на отпадъци

SUEZ recycling and recovery Uk

(<https://www.suez.co.uk/en-gb/our-offering/communities-and-individuals/what-happens-to-waste/recycling>)

Изображения

National Geographic UK

(<https://www.nationalgeographic.co.uk/environment-and-conservation/2019/12/why-do-ocean-animals-eat-plastic>

<https://www.nationalgeographic.com/magazine/2018/06/plastic-planet-animals-wildlife-impact-waste-pollution/>)

WWF Australia

(<https://www.wwf.org.au/news/blogs/the-lifecycle-of-plastics#gs.z4ol6e>)

World bank Blogs

(<https://blogs.worldbank.org/eastasiapacific/drowning-plastics-problem-too-much-convenience>)